

Natuurtoets Intratuin Deventer

Locatie: Siemelinksweg (N348), Deventer
Datum: 20 februari 2012
Projectnummer: 211x06128
Opgesteld door: P. Maas en R. van Dijk

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Een ontwikkeling kan namelijk effect hebben op aanwezig flora (zoals begroeiingen) en fauna (bijvoorbeeld eekhoorn of broedvogels). Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten dat het project zal hebben op beschermde natuurwaarden (Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en planologische waarden). Hierdoor wordt duidelijk of het project in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur, die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in de Omgevingsverordening is vastgelegd. Tevens heeft de gemeente Deventer op gemeentelijk niveau de bescherming van natuur- en groengebieden uitgewerkt.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significant effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beper-

ken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met veel natuurwaarden. Naar aanleiding van het onderhandelingsakkoord 'Decentralisatie Natuur' tussen de provincies en de rijksoverheid, en het Hoofdlijnenakkoord 'De Kracht van Overijssel' werkt de provincie aan de aanpassing van de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. De EHS heeft als doel verlies van natuur- en landschapswaarden tegen te gaan. Binnen de EHS geldt daarom de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn.

Werkwijze verkennend natuurwaardenonderzoek

In het verkennend natuurwaardenonderzoek zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Hiertoe is zowel een bronnenonderzoek als een veldonderzoek uitgevoerd. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals algemene verspreidingsatlassen. Er zijn geen gegevens opgevraagd van het Natuurloket, omdat het plangebied in eenzelfde kilometerhok gelegen is als het Douwelerkolk (een met name avifaunair gebied).

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden *in situ* is op 4 december 2012 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Het doel van dit veldbezoek was een duidelijk beeld te krijgen van de gebiedskenmerken, het huidige grondgebruik en de

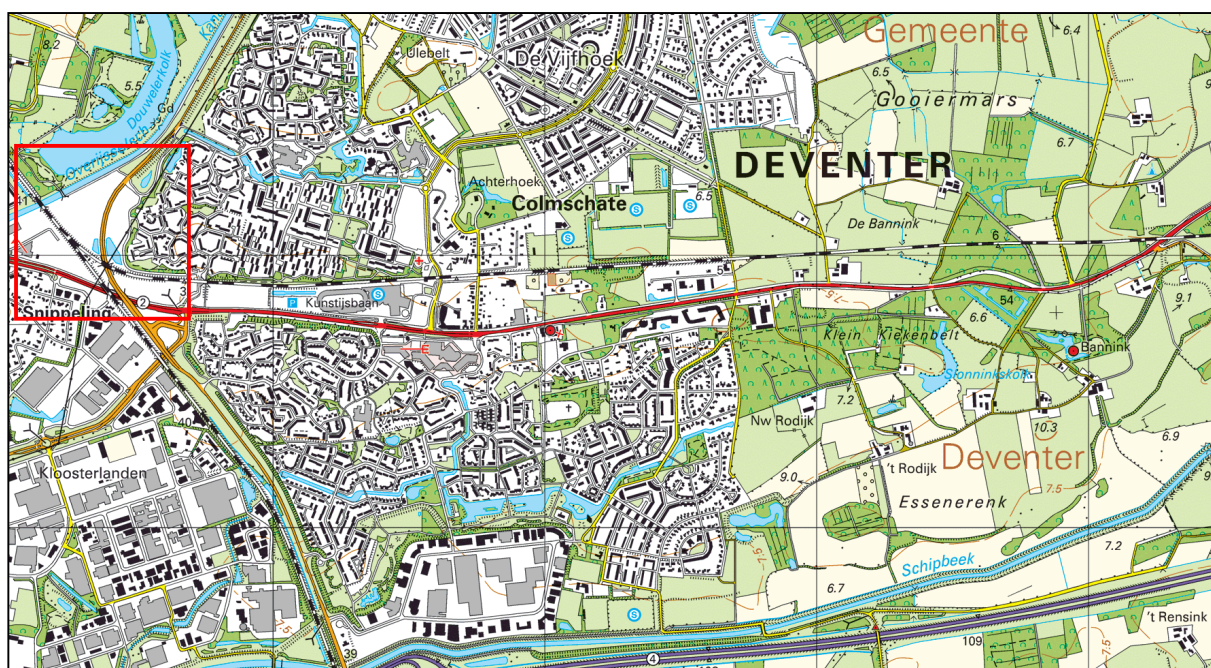
---

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

mogelijk natuurwaarden binnen het projectgebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Huidige situatie

De ontwikkelingslocatie voor de vestiging van het nieuwe tuincentrum ligt in de Driehoek Blauwenoord. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door het Overijssels Kanaal, ten westen bevindt zich de spoorlijn tussen Deventer en Enschede en ten zuidoosten wordt het gebied begrensd door de doorgaande N348 / Siemelinksweg. Het plangebied ligt hierdoor relatief geïsoleerd van groenwaarden in de omgeving. Ten noorden van het plangebied is het Douwelkolk gelegen; een waardevol natuurgebied. Tussen het kanaal en het plangebied is een fietspad (Kanaaldijk Oost) gelegen. De globale ligging van het plangebied is te zien in de onderstaande afbeelding.

Globale ligging van het plangebied te Deventer.

In de huidige situatie is het plangebied ombebouwd en zijn er slechts een aantal opgaande structuren aanwezig. In de zuidwestelijke hoek van het plangebied ligt een water, vermoedelijk permanent. In het plangebied staan daarnaast enkele dikkere populieren. Aan de noordzijde in het plangebied is een kleine slecht ontwikkelde groenstrook aanwezig. Ten noorden van het plangebied is opgaand riet langs het kanaal aanwezig.

Geplande ontwikkeling

Op het terrein zal een nieuw tuincentrum met bijbehorende infrastructuur, parkeervoorzieningen, groen- en infiltratievoorzieningen gerealiseerd worden.

Voor de ontwikkeling zullen drie populieren in het plangebied gekapt moeten worden. Daarnaast zullen naar verwachting struiken aan de spoorzijde verwijderd worden.

Beschrijving van de natuurwaarden van het plangebied en effectbeoordeling

Onderstaand worden de resultaten van het verkennende natuurwaardenonderzoek gepresenteerd. Daarnaast is er per onderdeel een effectbeoordeling gegeven, waarin de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling worden afgezet tegen aanwezige natuurwaarden.

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 3 kilometer rondom het projectgebied ligt het wettelijk beschermde Natura 2000-gebied "Uiterwaarden IJssel".

De uiterwaarden van de IJssel omvatten het merendeel van de buitendijkse delen van het rivierengebieden van de IJssel-rivier; de hoofdstroom zelf is niet in het richtlijngebied meebegrensd. Een beperkt deel hiervan is aangemeld onder de Habitatrichtlijn. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden zoals Cortenoever, Rammelwaard, Ravenswaard en Scherenwelle, vormt hier een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, Kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. Andere reliëfrijke delen en gebieden die aansluiten op de zandgronden zijn van belang vanwege hardhoutoibos. De IJsselmonding is van belang voor rivierfonteinkruid. De uiterwaarden van de IJssel is een belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (zoals porseleinhoen, kwartelkoning) en drijvende waterplantenvegetaties (zoals zwarte stern). En is daarnaast van enig belang voor soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (met name aalscholver en ijsvogel). Ook is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor aalscholver, kleine zwaan, wilde zwaan, kolgans, smient, slobeend, tafeleend, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, Kievit, grutto en reuzenster en van belang voor fuut, kleine zilverreiger, lepelaar, grauwe gans, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, kuifeend, visarend, slechtvalk, scholekster en tureluur. Voor de wilde zwaan, kolgans, Kievit en de grutto is het één van de belangrijkste gebieden in Nederland.

Mogelijk verstorende effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op de huidige staat van instandhouding van aangewezen habitattypen en habitatsoorten zijn door de grotere afstand en de fysieke barrières tussen het projectgebied en de beschermde Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. De begrenzing van de EHS is in de Omgevingsverordening Overijssel van de provincie vastgelegd. Voor de beheergebieden aangewezen als EHS door de provincie geldt dat ontwikkelingen mogelijk zijn voor zover die geen onomkeerbare (negatieve) effecten op de EHS hebben. Het projectgebied valt buiten de door de provincie aangewezen natuurgebieden van de EHS. Door de ontwikkeling zullen derhalve geen wezenlijke kenmerken van de EHS worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Groenbeleidsplan Deventer

In het Groenbeleidsplan van Gemeente Deventer is het plangebied aangemerkt als onderdeel van de stedelijke groenstructuur. Door de geplande ontwikkeling zal de oppervlakte groen in het plangebied afnemen. Het aanwezige groen heeft momenteel een zeer lage waarde doordat het gebied recentelijk geheel vergraven en opnieuw ingezaaid is. In de ruimtelijke ontwikkeling zal op een andere manier invulling gegeven worden aan de doelstellingen van het gebied als onderdeel van de stedelijke groenstructuur. De specifieke ecologische doelstellingen zijn uitgewerkt in het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer". In dit rapport is inzichtelijk gemaakt dat de ontwikkeling gepaard gaat met een verhoging van de biodiversiteit.

Uitsnede uit de ambitiekaart van het Groenbeleidsplan Deventer. Het plangebied maakt deel uit van de stedelijke groenstructuur.

Flora- en faunawet

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde of bedreigde plantensoorten waargenomen. Het is echter wel mogelijk dat in of direct rondom het plangebied algemeen beschermde plantensoorten (tabel 1-soorten) voorkomen. Voor dergelijke plantensoorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Strenger beschermde plantensoorten (tabel 2- en 3-soorten) worden in het plangebied niet verwacht, aangezien vrijwel het gehele plangebied recentelijk vergraven en opnieuw ingezaaid is. De niet-vergraven delen bestaan uit ruigtevegetaties en bermvegetaties bestaande uit algemene verstoringindicerende en stikstofindicerende soorten. Vanuit de ruimtelijke ontwikkeling zijn er geen negatieve effecten te verwachten op strenger beschermde of bedreigde plantensoorten.

In het plangebied zijn graafsporen van konijn, mol en veldmuis waargenomen. Behalve deze soorten kunnen nog enkele andere algemeen beschermde diersoorten van beschermingsniveau 1 op enige wijze van het gebied gebruik kunnen maken, zoals egel en huisspitsmuis. Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Verblijfplaatsen of andere waardevolle structuren voor strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals steenmarter, eekhoorn en das, zijn in het plangebied niet aanwezig. Bij de planvorming hoeft derhalve geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

Tijdens het veldbezoek is daarnaast gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals bijvoorbeeld holle bomen en gebouwen. Er zijn echter geen te slopen bebouwingen in het plangebied aanwezig. De aanwezige opgaande structuren zijn geïnspecteerd op het voorkomen van potentiële holtes in de bomen, ook deze zijn niet waargenomen. Het is hierdoor niet aannemelijk dat er vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied en de omgeving kan echter wel in gebruik zijn als vaste vliegroute of onderdeel zijn van foerageergebied van vleermuizen in de omgeving, het gaat dan met name om de zone langs het spoor en langs het kanaal.

In het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer" zijn maatregelen opgenomen die leiden tot een versterking van de voor vleermuizen waardevolle landschappelijke structuren. De geleidende beplantingsstructuren langs het kanaal en het spoor worden versterkt en er wordt een poel aangelegd die kan fungeren als foerageergebied. Tevens worden in of tegen de nieuwbouw verblijfplaatsen voor vleermuizen opgenomen. Door het opnemen van deze maatregelen in het plan kan er vanuit worden gegaan dat de waarde van het plangebied voor vleermuizen zal verbeteren ten opzichte van de huidige situatie.

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. In het plangebied zijn geen sporen of nesten van dergelijke vogelsoorten aangetroffen. Het is wel mogelijk dat er een jaarrond beschermde nestplaats aanwezig is in de opgaande groene structuren ten noorden van het plangebied. In de struikbegroeiingen en bomen in en rondom het plangebied zouden daarnaast algemene vogelsoorten zoals merel, houtduif, roodborst, winterkoning of heggenmus tot broeden kunnen komen. In de begroeiingen langs het Overijssels Kanaal (met name riet) zullen daarnaast een aantal watervogels tot broeden kunnen komen. De ontwikkeling voorziet niet in een directe aantasting van dit kanaal, door de ontwikkeling kan het gebied verstoord worden door aanwezigheid van mensen op o.a. het parkeerterrein. Negatieve effecten worden voorkomen door de aanleg van afschermdende beplanting aan de noordzijde van het plangebied. Deze maatregel is opgenomen in het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer".

Nesten van vogelsoorten in de te rooien beplantingen zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is juridisch niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Het is van belang om bomen en struiken te verwijderen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode van september tot maart. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het algemene broedseizoen. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de beplanting te laten controleren op aanwezige broedvogels.

Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep. Een ontheffing voor vogels is in dit geval niet nodig.

Direct ten zuiden van het plangebied is een permanent waterhoudende poel aanwezig. Het voorkomen van vissen en amfibieën in de poel is niet bekend. De poel vormt een geschikt voortplantingswater voor algemene soorten als bruine kikker, groene kikker en gewone pad. Deze soorten zijn in 2001 ook waargenomen in een poel die door de aanleg van de N348 verdwenen is. Voor deze algemeen beschermde amfibiesoorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het voorkomen van strenger beschermde amfibieën (tabel 2- en 3-soorten) is op basis van algemene verspreidingsgegevens redelijkerwijs uit te sluiten.

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten is hierdoor met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen. Derhalve zijn negatieve effecten op deze soortgroep redelijkerwijs niet te verwachten.

Conclusies en aanbevelingen

Gebiedsbescherming

Het gehele terrein ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde Natura 2000-gebieden en geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Wel is het plangebied in het Groenbeleidsplan van Gemeente Deventer aangemerkt als onderdeel van de stedelijke groenstructuur. In de ruimtelijke ontwikkeling zal invulling gegeven worden aan de doelstellingen van het gebied als onderdeel van de stedelijke groenstructuur. De specifieke ecologische doelstellingen zijn uitgewerkt in het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer". In dit rapport is inzichtelijk gemaakt dat de ontwikkeling gepaard gaat met een verhoging van de biodiversiteit.

Soortenbescherming

Het plangebied en de omgeving kunnen voor vleermuizen van waarde zijn als vaste vliegroute of onderdeel zijn van foerageergebied, het gaat dan met name om de zone langs het spoor en langs het kanaal. In het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer" zijn maatregelen opgenomen die leiden tot een versterking van de voor vleermuizen waardevolle landschappelijke structuren en nieuwe verblijfplaatsen. Door het opnemen van deze maatregelen in het plan kan er vanuit worden gegaan dat de waarde van het plangebied voor vleermuizen zal verbeteren ten opzichte van de huidige situatie.

Ter voorkoming van verstoring van het voor vogels waardevolle gebied Douwelerkolk zal aan de noordzijde van het plangebied een afschermende beplanting worden aangelegd (zie "Groen Gekeurd Intratuin Deventer").

Door het rooien van bomen en struiken kunnen nestplaatsen van vogels verdwijnen. Deze nesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is van belang om bomen en struiken te verwijderen in de periode

dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode van september tot maart. Broedgevallen mogen te allen tijde niet verstoord worden, ook buiten het algemene broedseizoen. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de beplanting te laten controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep.

Voor andere soortgroepen zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten. Door het opvolgen van de maatregelen uit het rapport "Groen Gekeurd Intratuin Deventer" zal de ontwikkeling tot een verhoging van de biodiversiteit leiden.